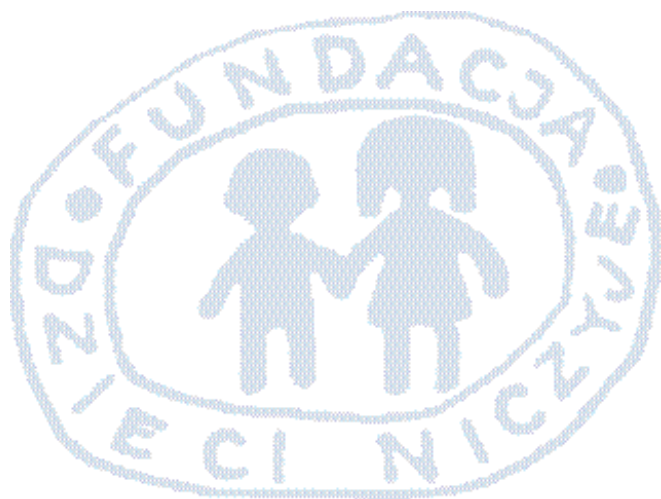

RAPORT

z działalności

Fundacji Dzieci Niczyje

w roku 2002

Fundacja Dzieci Niczyje:

03-926 Warszawa, ul. Walecznych 59

tel. (48 22) 616 02 68, fax (48 22) 616 03 14

e-mail: fdn@fdn.pl www.fdn.pl

konto: PBK IX O/W-wa 11101040-401040204696

Spis treści

MISJA FUNDACJI DZIECI NICZYJE	4
HISTORIA FUNDACJI	5
DZIAŁALNOŚĆ FUNDACJI W 2002 ROKU	9
PLACÓWKI POMOCY DZIECKU I RODZINIE	9
Centrum Dziecka i Rodziny	9
Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie "Pociecha"	10
DZIECKO POD PARASOLEM PRAWA	11
PROGRAM STAŻOWY	12
PROGRAM SZKOLENIOWY	12
PROGRAM KONSULTACYJNY DLA KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	14
PROGRAM INTERNETOWY	15
PROGRAM WYDAWNICZY	16
PROGRAM BADAWCZY	17
ZŁY DOTYK - KAMPANIA SPOŁECZNA	17
KONKURS PRAC MAGISTERSKICH	18
PLANY NA 2003	19
RAPORT FINANSOWY	20

Zarząd Fundacji:

Mirosława Kątna, Irena Kornatowska (prezes), Alina Margolis,
Monika Sajkowska, Michał Szymańczak

Rada Fundacji:

Elżbieta Czyż, Waldemar Dziki, Hanna Folga-Koślacz, s. Maria Hlond,
Bibianna Mossakowska, Aldona Sito, Jolanta Szymańczak

Komitet Honorowy:

Marek Edelman, Agnieszka Holland, Tamara Kołakowska,
Marek Nowicki, Abbe Pierre, Andrzej Wajda

Zespół Fundacji Dzieci Niczyje

Biuro Fundacji: Marta Jabłkowska, Tomasz Kasprzak, Kamila Keller,
Maria Keller-Hamela (dyrektor ds. współpracy z zagranicą) Dorota Kordykiewicz,
Izabela Kruszewska, Paweł Kubicki, Agnieszka Morawska, Michał Szymańczak,
Łukasz Wojtasik

Centrum Dziecka i Rodziny: Małgorzata Gontarek, Beata Pawlak-Jordan,
Zoja Sobolewska, Małgorzata Szulik, Magdalena Zawadzka, Jolanta Zmarzlik,

Konsultanci: dr Irena Kornatowska, Justyna Podlewska, Jarosław Polanowski

Rejestracja: Anna Wyrzykowska, Maria Szczypińska

Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie "Pociecha": Beata Ciejka,
Bohdan Dudkiewicz Mirosława Gorgol, Renata Kałucka, Hanna Skiba

Konsultanci: dr Irena Kornatowska, Justyna Podlewska

Stażyci: Katarzyna Białek, Anita Cywińska, Agnieszka Gawęda, Kinga Kałuska-
Złotorowicz, Katarzyna Kuriata, Anna Szymczak, Anna Walasek,

Misja Fundacji Dzieci Niczyje

Fundacja Dzieci Niczyje jest organizacją pozarządową o charakterze non-profit zajmującą się szeroko rozumianą pomocą dzieciom krzywdzonym, ich rodzinom i opiekunom.

Działalność Fundacji Dzieci Niczyje adresowana jest do dzieci maltretowanych fizycznie, psychicznie, wykorzystywanych seksualnie oraz zaniedbywanych, do ich rodziców i opiekunów, jak również do osób stykających się w pracy zawodowej z przypadkami krzywdzenia dzieci.

Naszym podstawowym celem jest wypracowanie systemu pomocy dzieciom krzywdzonym, integrującego działania instytucji państwowych, samorządowych oraz pozarządowych pracujących na rzecz dzieci na danym terenie.

Swoją działalność prowadzimy poprzez udzielanie doraźnej i długofalowej pomocy ofiarom krzywdzenia oraz ich opiekunom. Prowadzimy również doradztwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne dla osób stykających się z przypadkami dzieci krzywdzonych. Organizujemy specjalistyczne szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego dla różnych grup profesjonalnych oraz zespołów interdyscyplinarnych. Prowadzimy badania i analizy poszerzające wiedzę o problemie oraz stanowiące podstawę projektowanych działań.

Fundacja Dzieci Niczyje zrzesza zróżnicowanych światopoglądowo doświadczonych specjalistów z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego przekonanych o konieczności udzielania pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom ze względu na negatywne konsekwencje stosowania przemocy dla zdrowia, rozwoju i funkcjonowania społecznej każdej jednostki ludzkiej, jak również przekonanych o tym, że zawsze i wszędzie naszą moralną powinnością jest wspieranie osób słabszych, bezbronnych i zagubionych.

Fundacja jest członkiem:

- La Voix de l'Enfant /Głos Dziecka/
- European Federation for Missing and Sexually Exploited Children /Europejska Federacja na Rzecz Dzieci Zaginionych i Wykorzystywanych Seksualnie/
- International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect - ISPCAN /Międzynarodowe Stowarzyszenie Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci /
- Stowarzyszenie Mazovia

Historia Fundacji

W 1990 r. Medecins du Monde otworzyło w Warszawie misję Pomocy Inicjatywom Społecznym, za którą odpowiedzialna była Alina Margolis. Zainteresowała ona grupę profesjonalistów - lekarzy, pedagogów i psychologów podjęciem problematyki krzywdzenia dzieci. Grupa ta ukonstytuowała się jako Fundacja Dzieci Niczyje. Fundatorem została spółka Pleograf. W maju 1991 r. Fundacja Dzieci Niczyje została zarejestrowana.

Za podstawowy cel Fundacji przyjęto wypracowanie systemu pomocy dzieciom krzywdzonym, integrującego działania instytucji państwowych, samorządowych oraz pozarządowych pracujących na rzecz dzieci na danym terenie.

Zamiar zajęcia się szeroko rozumianym problemem krzywdzenia dzieci w czasie, gdy powstała Fundacja wymagał **zdiagnozowania tak realnej skali problemu, jak i stanu społecznej świadomości i wiedzy z nim związanej.**

Przeprowadzono w tym celu badania pilotażowe, które wykazały, iż problem przemocy fizycznej, zaniechania, krzywdzenia emocjonalnego i wykorzystywania seksualnych dzieci występuje, ale jego znaczenie często jest marginalizowane przez osoby pracujące z dziećmi; jednocześnie kompetencje tych osób w zakresie identyfikacji problemu oraz podejmowania interwencji są niewielkie. Wnioski wynikające z tych badań wyznaczyły kierunki działania Fundacji w początkowym okresie jej funkcjonowania.

Pierwszym z wytyczonych celów stało się **uwrażliwienie społeczeństwa, a w szczególności osób pracujących z dziećmi, które potencjalnie są pierwszym ogniwem interwencji, na problem krzywdzenia dzieci.** Oznaczało to podjęcie kampanii propagandowo-informacyjnej na temat: praw dziecka - w szczególności prawa do opieki i nietykalności; konieczności reagowania każdego, kto wie o krzywdzie dziecka, wiedzy nt. możliwości interwencji w takich przypadkach. Równoległe od 1993 roku Fundacja rozpoczęła realizację programu wydawniczego, w ramach którego wydawane są książki, plakaty, broszury, materiały szkoleniowe i zeszyty Fundacji.

Drugim celem działalności Fundacji było **podniesienie kompetencji osób pracujących z dziećmi w zakresie diagnozy i interwencji w przypadkach krzywdzenia dzieci.** Cel ten realizowany był poprzez działalność szkoleniową adresowaną do pedagogów szkolnych i przedszkolnych, lekarzy i pielęgniarek, pracowników socjalnych, pracowników wymiaru sprawiedliwości i policjantów.

Szkolenia w dalszym ciągu są ważnym elementem działalności Fundacji. W czasie ponad **ośmioletniej** działalności szkoleniowej uczestnikami szkoleń Fundacji było kilkanaście tysięcy profesjonalistów z Warszawy i innych miast Polski.

W roku 1995 Fundacja we współpracy z Medecins du Monde powołała dwie specjalistyczne placówki: **Centrum Dziecka i Rodziny** na terenie gminy Warszawa - Centrum w dzielnicy Praga-Południe i **Środowiskowy Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie "Pociecha"** na terenie gminy Warszawa-Białota. Świadczą one specja-

listyczne usługi dla dzieci krzywdzonych, ich rodzin oraz profesjonalistów prowadzących przypadki krzywdzonych dzieci.

W latach 1996-1998 Fundacja realizowała **program DemNet**, celem którego było włączenie organizacji pozarządowych oraz zespołów samorządowych 9 miast w realizację lokalnych programów pomocy dzieciom krzywdzonym, oraz opracowanie poradnika nt. lokalnej pracy z tym problemem.

W 1997 r. Fundacja realizowała program "Filoteka *Dziecko krzywdzone*", w ramach którego opracowywane zostały filmy szkoleniowe poświęcone problematyce krzywdzenia dzieci.

Efektownością uczestnictwa przedstawicieli Fundacji w szkoleniach organizowanych dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej w ramach programu "Dziecko krzywdzone" Fundacji Sorosa w Nowym Yorku było włączenie w 1997 r. Fundacji Dzieci Niczyje do **programu konsultacyjnego dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej**, który w Polsce koordynowała Fundacja im. Stefana Batorego. Celem programu była inspiracja i pomoc dla zespołów z krajów tego regionu planujących lub realizujących projekty pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom. W ramach tego programu Fundacja Dzieci Niczyje we współpracy z Fundacją im. Stefana Batorego zorganizowała dwie międzynarodowe konferencje. Pierwszą w 1999 roku dla ginekologów: "Seksualne wykorzystywanie dzieci - diagnoza i leczenie", drugą w roku 2000 dla pracowników socjalnych: "Dziecko krzywdzone - praca socjalna z rodziną".

W roku 2000 w ramach programu "Dziecko krzywdzone" Fundację odwiedził **George Soros**. Program zakończył się w roku 2001. Jego kontynuacją jest projekt **Child Abuse and Neglect in Eastern Europe** /www.canee.net/ - serwis internetowy poświęcony problematyce krzywdzenia dzieci w Krajach Europy Wschodniej. Fundacja Sorosa zleciła realizację tego przedsięwzięcia Fundacji Dzieci Niczyje.

W roku 1999 Fundacja otrzymała nagrodę **w konkursie dla polskich organizacji pozarządowych** organizowanym przez Fundację im. Stefana Batorego i Bankers Trust. W tym samym roku Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" wyróżniło Fundację **honorową odznaką Złotego Telefonu**.

W roku 2001 Fundacja otrzymała **Nagrodę Miasta Stołecznego Warszawy** oraz wyróżnienie w III edycji konkursu **Pro Publico Bono**.

W tym samym roku Fundacja we współpracy z Państwową Agencją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Pogotowiem "Niebieska Linia" zorganizowała ogólnopolską kampanię **"Dzieciństwo bez przemocy"**. Medialna część kampanii przygotowana charytatywnie przez agencję reklamową McCann Erickson Polska otrzymała wiele wyróżnień, m.in **Nagrodę Mediów Niptel 2001**, **Złote Pałeczki** na festiwalu w Portoroż 2001 (Słowenia), oraz nagrodę Stowarzyszenia Agencji Reklamowych w Polsce - **EFFIE AWARD 2002**.

Przy okazji prowadzonej kampanii społecznej Fundacja przygotowała i wraz z OBOP przeprowadziła **pierwsze ogólnopolskie badania opinii społecznej** w pełni poświęcone problematyce krzywdzenia dzieci.

W kwietniu 2001 roku Fundacja we współpracy z UNICEF i ECPAT przygotowała konferencję pt. **"Ochrona dzieci przed komercyjnymi i innymi formami wykorzystania seksualnego"**. Konferencja miała na celu dyskusję nad wprowadzeniem rządowego planu zwalczania zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci w Polsce.

We wrześniu 2001 roku Fundacja rozpoczęła realizację programu **"Dziecko pod parasolem prawa"**, którego celem jest poprawa sytuacji dzieci uczestniczących w procedurach prawnych - przesłuchiwanym przez policję lub prokuraturę, zeznających przed sądem. W ramach programu na terenie całej Polski organizowano konferencje oraz szkolenia dla pracowników instytucji wymiaru sprawiedliwości, policji i innych profesjonalistów. Dystrybuowano również dwa wydawnictwa Fundacji: książkę przygotowującą dzieci do uczestnictwa w rozprawie sądowej **"Idę do sądu"** oraz poradnik dla osób przesłuchujących dzieci - ofiary wykorzystywania seksualnego **"Przesłuchanie i diagnoza małego dziecka"**

W 2002 roku ukazał się pierwszy numer kwartalnika wydawanego przez Fundację poświęconego problematyce krzywdzenia dzieci **"Dziecko krzywdzone - teoria, badania, praktyka"**.

W tym samym roku Fundacja włączyła się w realizowaną przez telewizję TVN kampanię społeczną **"Zły dotyk"**.

Za swoją działalność w środowisku lokalnym Fundacja we wrześniu 2002 roku odebrała statuetkę **"Serce Dzieciom"** ufundowaną przez władze warszawskiej dzielnicy Praga Południe. Nagrodą indywidualnie wyróżniona została również dyrektor Fundacji - Monika Sajkowska.

Rok 2002 był ostatnim rokiem misji **Medecins du Monde** w Polsce. Uroczyste zakończenie ponad dziesięcioletniej współpracy MDM z Fundacją Dzieci Niczyje odbyło się w Pałacu Kultury i Nauki pod patronatem Prezydenta m.st. Warszawy.

W grudniu 2002 roku pracownik Fundacji - Maria Keller-Hamela zaproszona została do Zespołu ds. Opracowania Programu Zapobiegania Niedostosowaniu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży powołanego w ramach rządowego programu **"Bezpieczna Polska"**.

Również w grudniu 2002 roku Fundację podczas nieoficjalnej wizyty w Polsce odwiedziła żona premiera Wielkiej Brytanii - **Cherie Blair** (na zdjęciu).

Zakończenie misji Medecins du Monde w Polsce

11 października 2002 r. odbyła się zorganizowana przez Fundację Dzieci Niczyje uroczystość zakończenia działalności Medecins du Monde w Polsce. Od początku swojego istnienia Fundacja stanowiła misję tej francuskiej organizacji humanitarnej.

Historia działalności MDM na rzecz Polski i w Polsce zaczęła się jednak na długo przed powstaniem Fundacji. Już w stanie wojennym MDM organizowało pomoc medyczną dla potrzebujących jej Polaków. MDM wspierało również opozycję demokratyczną - przemycało powielacze i inny sprzęt oraz literaturę bezdebitową. Podczas uroczystości wspominał ten okres Mirosław Chojecki.

Prof. Zbigniew Chłap ze stowarzyszenia 'Lekarze Nadziei' wspominał kolejny okres działalności MDM w Polsce - krakowską, nielegalną konferencję nt. praw człowieka, oraz uchwalenie Krakowskiej Karty Humanitarnej.

Hanna Kasprzyk mówiła o działającym pod auspicjami MDM Biurze Pomocy Inicjatywom Społecznym, Alina Margolis (na zdjęciu) o pomocy dzieciom niedosłyszącym, Monika Sajkowska o programach Fundacji Dzieci Niczyje realizowanych wspólnie z MDM.

Francuscy goście Claude Moncourage - Prezydent MDM, Michel Brugiere - były Dyrektor Generalny MDM oraz Francois Parrot - przewodnicząca Grupy Europa Wschodnia MDM, wspominali lata obecności MDM w Polsce.

Uroczystość uświetnili swoją obecnością i wystąpieniami Wojciech Kozak, Prezydent m. st. Warszawy i minister Barbara Labuda. Wszyscy występujący szczególne podziękowania przekazywali Alinie Margolis - inicjatorce działań MDM w Polsce odpowiedzialnej za misję MDM w naszym kraju.

Działalność Fundacji w 2002 roku

Placówki pomocy dziecku i rodzinie

Centrum Dziecka i Rodziny.

koordynator - Jolanta Zmarzlik

Centrum Dziecka i Rodziny powstało w 1996 roku dzięki współpracy merytorycznej i fundusze francuskiej organizacji Medecins du Monde - Lekarze Świata oraz dzięki zrozumieniu rangi problemu i wynikającej stąd ofercie lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej dzielnicy Warszawa Praga-Południe. Centrum działa na Pradze Południe w gminie Warszawa-Centrum. Świadczy specjalistyczne usługi dla dzieci krzywdzonych, ich rodzin oraz profesjonalistów prowadzących przypadki krzywdzonych dzieci z tego terenu.

Pracownicy Centrum Dziecka i Rodziny w roku 2002 pomagali dzieciom w formie doradztwa, podejmowania interwencji oraz bezpośredniej pracy z dziećmi i rodzinami. Prowadzenie przypadków dzieci krzywdzonych we współpracy z profesjonalistami spoza Centrum obejmowało spotkania grup interdyscyplinarnych ustalających i kontrolujących strategię pomocy dziecku i rodzinie oraz indywidualne, rodzinne i grupowe spotkania terapeutyczne i wspierające dla dzieci oraz członków ich rodzin. Działały grupy terapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz grupa wsparcia dla rodziców. Ponadto prowadzono konsultacje prawne, psychiatryczne i pedagogiczne dla członków rodzin oraz dla profesjonalistów pracujących z dziećmi krzywdzonymi.

W roku 2002 do Centrum Dziecka i Rodziny zgłoszono **192** pierwszorazowe przypadki krzywdzenia dzieci. Pod opieką Centrum pozostało **80** dzieci - ofiar wykorzystywania seksualnego, **32** dzieci - ofiar przemocy fizycznej, **36** dzieci krzywdzonych emocjonalnie, **4** skrajnie zaniedbywanych oraz **10** dzieci sprawiających trudności wychowawcze. Odbłyło się:

- 1309 spotkań terapeutyczno-diagnostycznych z dziećmi
- 1063 spotkań z rodzicami lub innymi członkami rodziny
- 386 konsultacji dla profesjonalistów

Działalność Centrum Dziecka i Rodziny finansowana była przez:

- Medecins du Monde
- Fundację im. Stefana Batorego
- Access Phare
- Mazowiecki Urząd Spraw Społecznych
- Urząd Dzielnicy Warszawa Praga Południe
- Urząd Miasta Warszawy
- Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Warszawa Praga-Południe
- Rufford Foundation

- Urząd Gminy Warszawa Centrum
- Instytut Spraw Publicznych w ramach programu "Obywatel i Prawo" finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności
- Ministerstwo Sprawiedliwości i innych

Ośrodek Pomocy Dziecku i Rodzinie "Pociecha"

koordynator - Irena Kornatowska

Ośrodek "Pociecha" działa na terenie gminy Warszawa-Białołęka. Powstał z inicjatywy dwóch uczestniczek szkoleń Fundacji pracujących z dziećmi na terenie gminy. Uruchomiony został w marcu 1996 r. dzięki staraniom Fundacji, organizacji Medecins du Monde oraz władz gminnych.

Pracownicy "Pociechy" prowadzą działania bezpośrednie na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin.

W roku 2002 w Ośrodku zarejestrowano **95** zgłoszeń przypadków krzywdzenia dzieci. W **15** przypadkach udzielono jednorazowych konsultacji. Pod opieką pracowników Ośrodka pozostało **80** dzieci /50 chłopców, 30 dziewczynek/.

U **32** dzieci będących pod opieką Ośrodka "Pociecha" zdiagnozowano krzywdzenie emocjonalne, u **19** zaniedbywanie, **16** dzieci było krzywdzonych fizycznie, **3** dzieci było ofiarami wykorzystywania seksualnego, u **10** dzieci rozpoznano inne problemy jak trudności wychowawcze, szkolne.

Pracownicy "Pociechy" odbyli **541** spotkań z dziećmi w ramach terapii indywidualnej oraz **37** spotkania w ramach terapii grupowej.

W roku 2002 pracownicy "Pociechy" przyjęli **140** rodziców i opiekunów z których **118** zostało zakwalifikowanych do pomocy długoterminowej.

Pracowano też z **profesjonalistami zajmującymi się dziećmi**. Odbywało się to głównie w formie konsultacji i spotkań zespołów interdyscyplinarnych, służących opracowaniu strategii pomocy dziecku. Uczestniczyli w nich głównie: pedagodzy szkolni, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, policjanci oraz wychowawcy domów dziecka.

W roku 2002 pracownicy "Pociechy" kontynuowali współpracę z domami dziecka z terenu gminy Białołęka w zakresie pomocy dzieciom - ofiarom przemocy, oraz realizowali w czterech szkołach z terenu gminy program profilaktyczny dotyczący zdrowego stylu życia "**Wybór należy do Ciebie**".

Działalność Ośrodka POCIECHA finansowana była przez:

- Urząd Gminy Warszawa-Białołęka,
- Medecins du Monde,
- Zakłady Farmaceutyczne POLFA
- Auchan Polska

Dziecko pod Parasolem Prawa

Program Dziecko pod Parasolem Prawa ma na celu podniesienie kompetencji pracowników instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz policji w zakresie ochrony dzieci - ofiar przestępstw w trakcie trwania interwencji prawnej oraz promowanie idei przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci.

Program objęty jest patronatem Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

12 czerwca 2002 roku w Warszawie w ramach programu Fundacja, wraz z Ministerstwem Sprawiedliwości, zorganizowała konferencję, w której udział wzięli sędziowie, prokuratorzy i policjanci z całej Polski, oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Ponadto w sześciu województwach Polski (dolnośląskie, wielkopolskie, podlaskie, łódzkie, lubelskie, kieleckie) Fundacja wraz z lokalnymi partnerami zorganizowała konferencje inauguracyjne program. Rolę partnerów pełniły organizacje pozarządowe, władze lokalne (Regionalne Centra Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich) bądź Wojewódzkie Komendy Policji. W konferencjach uczestniczyło od 120 do 500 osób - przedstawiciele władz województw i powiatów, wojewódzkich i rejonowych komend policji, okręgowych i rejonowych prokuratur i sądów oraz placówek pomocowych i instytucji oświatowych, pomocy społecznej i służby zdrowia z terenu danego województwa.

Kolejnym etapem realizacji programu była organizacja szkoleń dla profesjonalistów uczestniczących w procesie interwencji prawnej z udziałem dziecka. Uczestnikami szkoleń byli prokuratorzy, sędziowie, biegli psychologzy i policjanci z danego województwa.

W ramach szkoleń i konferencji dystrybuowane były wydawnictwa Fundacji - książki "Dziecko pod parasolem prawa", "Przesłuchanie i diagnoza małego dziecka", "Idę do sądu" oraz materiały przygotowane przez lokalnych partnerów.

Program finansowany był przez:

- Fundusz Know How Ambasady Brytyjskiej
- Instytut Spraw Publicznych w ramach programu "Obywatel i Prawo" finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności
- partnerów lokalnych

Program stażowy

koordynator - Małgorzata Szulik

W działaniach Fundacji udział bierze grupa stażystów - studentów kierunków psychologicznych i pedagogicznych. Są oni objęci dwuletnim programem szkoleniowym i treningowym organizowanym przez fundacyjne Centrum Dziecka i Rodziny oraz Stowarzyszenie OPTA, Poradnię MOP, Towarzystwo Pomocy Młodzieży i Stowarzyszenie Bliżej Dziecka. Na program stażu składają się: 400 godzin warsztatów, 400 godzin pracy w Fundacji i 200 godzin superwizji.

W roku 2002 kontynuowano zajęcia grupy przyjętej na staż w listopadzie 2001 roku. Z 18 stażystów objętych programem staż w Fundacji odbywały 4 osoby.

W ramach stażu studenci uczestniczyli w konsultacjach, zajęciach terapeutycznych i edukacyjnych dla dzieci i ich opiekunów, oraz w konferencjach i szkoleniach organizowanych przez Fundację Dzieci Niczyje

Stażyci podejmowali też indywidualną opiekę nad dziećmi - podopiecznymi Centrum Dziecka i Rodziny.

Staż zakończy się w listopadzie 2003.

W roku 2002 Fundacja Dzieci Niczyje przyjmowała też na krótsze praktyki studentów wydziałów pedagogiki, psychologii i resocjalizacji. Staże te traktowane były przez uczelnie jako praktyki studenckie.

W pracach Fundacji oprócz stażystów uczestniczyli także wolontariusze. Zajmowali się oni pracami organizacyjnymi, konsultacjami i pracą z klientami Centrum.

Program szkoleniowy

Organizacja i prowadzenie szkoleń oraz konferencji dotyczących problematyki krzywdzenia dzieci dla różnych grup profesjonalistów są ważnym nurtem działalności Fundacji.

W kwietniu 2002 roku rozpoczęła się kolejna edycja 12 miesięcznego **studium metod pracy z dziećmi - ofiarami przemocy seksualnej, ich rodzinami i opiekunami** dla psychologów i pedagogów. Brało w nim udział 18 osób z różnych miast Polski. Celem studium jest wprowadzenie uczestników w problematykę krzywdzenia dzieci, podniesienie ich kompetencji w zakresie diagnozy i terapii dzieci wykorzystywanych seksualnie, konsultowanie przypadków z ich praktyki zawodowej oraz tworzenie sieci placówek pomagających dzieciom wykorzystywanym seksualnie i ich rodzinom. Na cykl studium składa się dwanaście 20-godzinnych zjazdów.

W roku 2002 Fundacja kontynuowała współpracę z **Centrum Szkolenia Policji w Legionowie**. W ramach programu "Przemoc wobec dziecka" przeszkolonych

zostało **186** policjantów - specjalistów ds. nieletnich. Podczas dziesięciu 30 godzinnych kursów policjanci uczyli się m.in. jak przesłuchiwać dzieci ofiary przestępstw.

Fundacja we współpracy z firmą GontArt organizowała również szkolenia z zakresu **Treningu Zastępowania Agresji /TZA/** - metody pracy z młodzieżą opracowanej na podstawie Aggression Replacement Training /ART/. Kurs TZA w roku 2002 ukończyło **146 pracowników placówek wychowawczo-opiekuńczych**. Ponadto trenerzy TZA prowadzili 2-godzinne zajęcia dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej dla rad pedagogicznych. W tego typu spotkaniach w roku 2002 uczestniczyło blisko **900** osób.

W 7 konferencjach i szkoleniach odbywających się w ramach programu **Dziecko pod Parasolem Prawa** łącznie udział wzięło ok. **1500** osób.

W pozostałych szkoleniach prowadzonych w 2002 roku przez trenerów Fundacji dla różnych grup profesjonalistów, m.in. psychologów, nauczycieli, pediatrów, kuratorów sądowych udział wzięło ponad **500** osób. Zajęcia dotyczyły **diagnozy i terapii dzieci krzywdzonych oraz interdyscyplinarnego systemu pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom**.

Łącznie w szkoleniach Fundacji w roku 2002 udział wzięło ok. 3250 osób.

W 2002 roku pracownicy Fundacji Dzieci Niczyje czynnie uczestniczyli w wielu konferencjach i szkoleniach międzynarodowych. Najważniejsze z nich to:

- **Sierpień Denver, USA - 14 Światowy Kongres ISPCAN.**

Maria Keller-Hamela zaprezentowała dorobek i doświadczenia Fundacji na sesji warsztatowej kongresu. Monika Sajkowska podczas sesji plakatowej prezentowała wyniki pierwszych ogólnopolskich badań dotyczących problematyki krzywdzenia dzieci. Na terenie wystawowym promowana była warszawska konferencja ISPCAN 2003 organizowana przez Fundację Dzieci Niczyje.

- **Październik Dublin, Irlandia - Seminarium PHARE dotyczące sytuacji ofiar przestępstw.**

Przedstawiciele Fundacji Dzieci Niczyje i Ministerstwa Sprawiedliwości uczestniczyli w zajęciach warsztatowych dotyczących wypracowania systemu pomocy ofiarom przestępstw w państwach przystępujących do Unii Europejskiej.

- **Październik, Strasburg, Francja - Seminarium Rady Europy "Kary fizyczne stosowane wobec dzieci w rodzinie".**

Przedstawiciel Fundacji wziął udział w sesji panelowej dotyczącej przeciwdziałaniu zjawisku fizycznego krzywdzenia dzieci.

Program szkoleniowy był finansowany przez:

- Ambasada Brytyjska
- Instytut Spraw Publicznych
- Access Phare
- ISPCAN
- Fundacja im. Stefana Batorego
- UNICEF Genewa
- AUCHAN

Program Konsultacyjny dla Europy Środkowo-Wschodniej

koordynator - Maria Keller-Hamela

Od 1995 roku Fundacja Dzieci Niczyje współpracowała z Fundacją im. Stefana Batorego w ramach realizacji programu konsultacyjnego Open Society Institute /OSI/ dla profesjonalistów z krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Program adresowany był do zespołów, które realizowały lub planowały realizację projektów na rzecz pomocy dzieciom krzywdzonym w Albanii, Chorwacji, Czechach, Estonii, Jugosławii, Kirgistanie, Litwie, Łotwie, Macedonii, Mołdawii, Rosji.

**FUNDACJA
BATOREGO**

M. STEFANA

W marcu 2002 roku w Budapeszcie /Węgry/ odbyła się konferencja zamykająca program. Pracownicy Fundacji Dzieci Niczyje podczas sesji plenarnej podsumowali udział Fundacji w programie, oraz przedstawili najnowsze badania i kampanie społeczne poświęcone problemowi krzywdzenia dzieci realizowane przez Fundację.

Spotkanie w Budapeszcie było też okazją do zaprezentowania projektu internetowego **CANEE NET**, który daje organizacjom, uczestniczącym uprzednio w programie OSI możliwość kontynuacji współpracy. Projekt Child Abuse and Neglect in Eastern Europe /www.canee.net// koordynowany jest przez Fundację Dzieci Niczyje.

Poza prowadzeniem serwisu internetowego Fundacja kontynuuje program konsultacyjny poprzez organizowanie **wizyt konsultacyjnych** w Polsce dla przedstawicieli organizacji z krajów Europy Wschodniej. W 2002 roku w ramach tego typu spotkań Fundację odwiedzili pracownicy centrów pomocy dzieciom krzywdzonym z Litwy i Słowacji.

W 2002 Fundacja dystrybuowała w krajach Europy Wschodniej angielską wersję wydawnictwa **"Jak organizować lokalny system pomocy dzieciom krzywdzonym"**. Fundacja przekazała również prawa autorskie dla potrzeb opracowania słowackiej wersji poradnika.

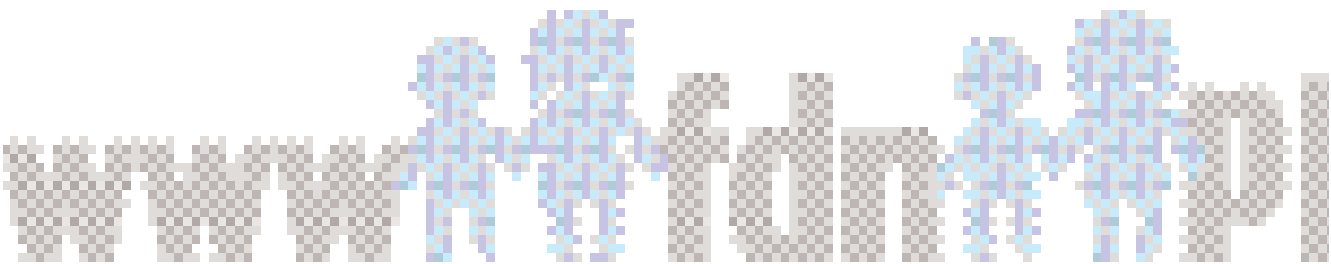
Ponadto przedstawiciele fundacji prowadzili **szkolenia** na Litwie i w Bułgarii.

Program finansowany jest przez:

- Fundację im. Stefana Batorego
- ISPCAN

Program internetowy

koordynator - Łukasz Wojtasik

Od marca 2000 roku Fundacja prowadzi **serwis internetowy** poświęcony problematyce krzywdzenia dzieci, oraz działalności Fundacji - www.fdn.pl. W roku 2002 na stronie Fundacji odnotowano **ponad 20 000 odwiedzin**.

Fundacja prowadzi również anglojęzyczny projekt internetowy **Child Abuse and Neglect in Eastern Europe** adresowany do profesjonalistów z krajów Europy Wschodniej. Serwis www.canee.net powstał w 2001 roku jako kontynuacja programu "Dziecko Krzywdzone" realizowanego przez Fundację Sorosa.

Zawiera on informacje dotyczące zjawiska krzywdzenia dzieci w krajach Europy Wschodniej, prezentuje artykuły i wyniki badań, oraz daje profesjonalistom z krajów objętych program możliwość wymiany doświadczeń i konsultacji. W listopadzie 2002 roku rozstrzygnięta została pierwsza edycja konkursu **CANEE NET AWARDS**. Nagrody za wspieranie projektów mających na celu pomoc dzieciom krzywdzonym otrzymali Vesna Zec - pracownik samorządowy z Chorwacji oraz Litewska firma UAB Vesiga. W roku 2002 pod adresem www.canee.net odnotowano **ponad 24 600 odwiedzin**.

We wrześniu 2002 roku Fundacja, jako organizator IX Europejskiej Konferencji ISPCAN 2003 opublikowała serwis informacyjny www.ispcan2003.info. Zawiera on informacje o programie i warunkach uczestnictwa w konferencji.

Program finansowany był przez:

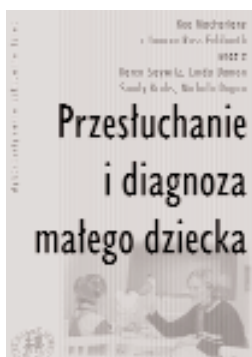
- Internet Art
- WebLab
- Fundacja im. S. Batorego

Program wydawniczy

Działalność wydawnicza Fundacji prowadzona jest od roku 1993. Jej efektem są poradniki dla profesjonalistów pracujących z dziećmi, serie plakatów, broszur, itp.

W roku 2002 nakładem Fundacji ukazały się książki "Idę do sądu" oraz "Przestuchanie i diagnoza małego dziecka".

Książka "Idę do sądu" adresowana jest do dzieci, które były ofiarami lub świadkami przestępstwa. Przygotowuje dzieci do uczestnictwa w rozprawie sądowej.

"Przestuchanie i diagnoza małego dziecka" to przekład poradnika autorstwa amerykańskich specjalistów z zakresu diagnostyki dzieci krzywdzonych. Książka prezentuje procedury diagnostyczne i metody przesłuchań małych dzieci, które doświadczyły wykorzystania seksualnego. Fundacja opracowała również polską wersję językową filmu dotyczącego przesłuchań dzieci.

W sierpniu 2002 roku Fundacja Dzieci Niczyje wydała pierwszy numer kwartalnika "Dziecko krzywdzone - teoria, badania, praktyka". Celem pisma jest poszerzenie wiedzy profesjonalistów - psychologów, pedagogów, lekarzy, prawników, polityków społecznych i innych - na temat różnych aspektów problemu krzywdzenia dzieci. Pierwszy numer poświęcony został problematyce wykorzystywania seksualnego dzieci. W 2002 r. opracowywano również drugi numer kwartalnika nt. komercyjnego wykorzystywania seksualnego dzieci i zjawiska pedofilii w internecie.

Program finansowany był przez:

- Ambasada Królestwa Holandii
- Access Phare
- UNICEF Genewa

Program badawczy

koordynator - Monika Sajkowska

Głównym celem programów badawczych realizowanych przez Fundację jest diagnoza skali i charakteru problemu krzywdzenia dzieci oraz postaw społecznych wobec tego problemu. W ubiegłych latach Fundacja prowadziła badania dzieci i profesjonalistów z różnych grup zawodowych (pedagodzy, pediatrzy, policjanci, pracownicy socjalni) z terenu warszawskiej dzielnicy Praga-Południe. W roku 2001 Fundacja Dzieci Niczyje przeprowadziła pierwsze w kraju ogólnopolskie badania wśród dorosłych Polaków, dotyczące problematyki krzywdzenia dzieci.

W 2002 r. Fundacja wraz z Instytutem Stosowanych Nauk Społecznych UW realizowała program badawczy "Problem wykorzystywania seksualnego dzieci w przekazach prasowych 2001-2002". Celem prowadzonych badań był opis sposobu prezentowania problemu wykorzystywania seksualnego dzieci w polskiej prasie. Analizie poddano artykuły na temat problemu, które ukazały się w latach 2001-2002 w dwustu polskich periodykach monitorowanych przez Agencję Prasowo-Informacyjną "Glob".

Program finansowany był przez:

- Fundacja im. Stefana Batorego

“Zły dotyk” - kampania społeczna

W kwietniu 2002 roku z inicjatywy stacji telewizyjnej TVN rozpoczęła się pierwsza w Polsce kampania społeczna na temat wykorzystywania seksualnego dzieci pod nazwą "Zły Dotyk". Jej głównym celem było poinformowanie społeczeństwa o skali zagrożenia dzieci, konsekwencjach wykorzystywania seksualnego i sposobach zapobiegania problemowi.

Fundacja Dzieci Niczyje włączyła się w kampanię w charakterze konsultanta merytorycznego. Pracownicy Fundacji opiniowali przekazy medialne "Złego Dotyku" oraz opracowali materiały dotyczące problemu wykorzystywania seksualnego dzieci wykorzystywane w kampanii. Pełnili również rolę ekspertów podczas programów telewizyjnych, radiowych i dyskusji prasowych dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci.

Konkurs prac magisterskich

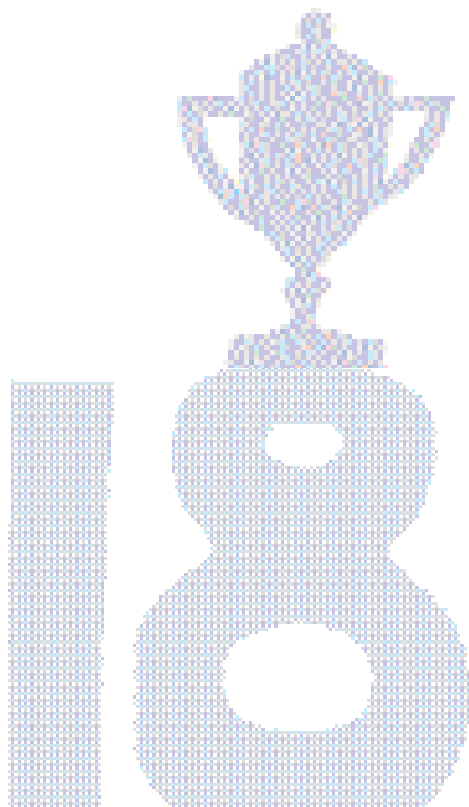
Fundacja zorganizowała III edycję konkursu na najlepszą pracę magisterską dotyczącą problematyki krzywdzenia dzieci.

Do konkursu zgłoszono 12 prac. Decyzją komisji konkursowej:

- **I miejsce** i nagrodę w wysokości 2 000 PLN otrzymała Pani **Monika Zielona-Jenek** za pracę "Podatność na sugestię - determinanta wiarygodności dzieci świadków na tle koncepcji rozwoju intelektualnego Piageta"
/Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Psychologii, prof. dr hab. Wojciech Poznaniak/
- II miejsca nie przyznano
- **Wyróżnienie** i nagrodę w wysokości 500 PLN otrzymał Pan **Mateusz Stąsiek** za pracę "Dziecko - żołnierz - próby przeciwdziałania zjawisku podejmowane przez społeczność międzynarodową"
/Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Instytut Stosunków Międzynarodowych, prof. dr hab. Roman Kuźniar/

Prace konkursowe zasiliły zbiory biblioteki Fundacji i udostępniane są profesjonalistom i innym osobom zainteresowanym problematyką krzywdzenia dzieci.

Nagrody ufundowane zostały przez Polskie Wydawnictwa Profesjonalne

Plany 2003

W kwietniu 2003 roku rozpocznie działalność fundacyjne **Centrum Pomocy Dzieciom Ofiarom Przestępstw**. Ośrodek mieszczący się w centrum Warszawy, przy ul. Mazowieckiej 12 będzie zatrudniał psychologów i prawników, którzy we współpracy z przedstawicielami instytucji wymiaru sprawiedliwości zajmować się będą pomocą dzieciom - ofiarom wykorzystywania seksualnego i krzywdzenia fizycznego. Centrum wyposażone zostało m.in w nowoczesny pokój przesłuchań dziecięcych, salę umożliwiającą organizację rozpraw sądowych, pokoje terapeutyczne, oraz salę konferencyjną.

W sierpniu 2003 roku w hotelu Sheraton w Warszawie odbędzie się organizowana przez Fundację Dzieci Niczyje **IX Europejska Konferencja ISPCAN poświęcona problemowi krzywdzenia dzieci**. pt. **Interdyscyplinarna Pomoc Dzieciom Krzywdzonym**. W konferencji objętej patronatem przez Jolantę Kwaśniewską udział weźmie ok. 500 profesjonalistów z całego świata.

Ponadto w 2003 roku Fundacja kontynuować będzie realizację następujących programów:

- Centrum Dziecka i Rodziny
- Ośrodek "Pociecha"
- Program stażowy
- Szkolenia
- Program konsultacyjny
- Program internetowy

Opublikowana zostanie strona edukacyjna dotycząca niebezpieczeństw związanych z używaniem Internetu przez dzieci (www.zlestrony.pl).

- Program wydawniczy

Wydane zostaną kolejne numery kwartalnika "Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka." oraz broszury edukacyjne dla rodziców.

- Program badawczy

Fundacja weźmie udział w europejskim programie Daphne mającym na celu ustalenie sytuacji dzieci do lat 3 przebywających w placówkach opiekuńczych.

- Konkurs prac magisterskich

Ogłoszona zostanie IV edycja konkursu.

Pomoc rzeczowa:

LEGO Polska Sp. z o.o.
Granna Sp. z o.o.
PHU KOVAX
CADBURY WEDEL Sp. z o.o.
Redakcja czasopisma "MIŚ"
Bank Żywności "SOS"
Fundacja TVN
IKEA Polska
OBI
Oknoplast Kraków

Raport Finansowy

<u>Program</u>	<u>Źródła finansowania</u>	<u>Suma (PLN)</u>
Centrum Dziecka i Rodziny	Access Phare	71 928,40
	Fundacja im. Stefana Batorego	67 529,73
	Rufford Foundation	61 646,65
	Medecins du Monde	55 643,63
	Urząd Gminy Warszawa Centrum	46 392,00
	Urząd Dzielnicy Warszawa Praga Południe	44 076,00
	Zarząd Miasta Stołecznego Warszawy	25 000,00
	Mazowiecki Urząd Wojewódzki	22 000,00
	Darowizny od firm i osób fizycznych	21 890,68
	Instytut Spraw Publicznych	14 400,00
	Ministerstwo Sprawiedliwości	9 472,92
	Agora S.A.	3 000,00
	<hr/>	
	Razem=	442 980,01
Ośrodek "Pociecha"	Urząd Gminy Warszawa Białoleka	71 928,05
	Medecins du Monde	28 777,30
	Fundacja im. Stefana Batorego	19 102,62
	POLFA	5 500,00
	Auchan	3 065,50
		<hr/>
	Razem=	128 373,47
Program szkoleniowy	Zleceniodawcy i uczestnicy	100 996,24
	Ambasada Brytyjska	34 800,00